

Türkiye’de Geçmişle Yüzleşme ve Eğitim: İhtiyaçlar ve Deneyimler

Sempozyum

25 Mayıs 2013 Cumartesi

İstanbul Bilgi Üniversitesi, santralistanbul Kampüsü, E1-301

Demokratikleşme ve toplumsal barış sürecinin önemli bir unsuru da geçmişle yüzleşmedir. Çünkü çatışma dönemlerinde yaşanan olaylar, çatışmanın tarafları olan grupların kimliklerinin ve kolektif hafızalarının bir parçası haline gelmiştir. Dolayısıyla barış süreci, geçmişteki sistematik ve kitlesel hak ihlalleriyle yüzleşmeyi gerektirir.

Dünya üzerindeki farklı deneyimler de, geçmişle yüzleşmeden kalıcı bir barışın ve adalet anlayışının tesis edilmesinin zor olduğunu gösteriyor. Bu çerçevede Bosna, Ruanda, Güney Afrika ya da Kıbrıs gibi toplumlarda yaşanan deneyimler, geçmişle yüzleşmenin tek bir yolu olmadığını ve ‘geçmiş ve hafıza’ konusunun çok boyutlu olarak ele alınması gerektiğini ortaya koyuyor. Bu boyutların en önemlilerinden biri de eğitim. Çünkü deneyimler, eğitimin hem geçmişteki şiddetin sebebi hem de ortak bir gelecek inşa etmenin aracı olabileceğini gösteriyor.

Son zamanlarda barış yolunda atılan adımlara sahne olan Türkiye de kaçınılmaz olarak diğer toplumlarla benzer bir süreçten geçiyor. Ulus-devletleşme sürecinde ve 1990’lar gibi yakın tarihte yaşanan hak ihlalleri gündemin önemli bir parçası haline geldi. Geçmişte ve bugün ayrımcılığa ve hak ihlallerine uğrayan grupları tanımak ve eşit yurttaşlık anlayışı geliştirmek, resmi tarih ve hafıza ile yüzleşmeyi gerektiriyor. Türkiye’deki mevcut eğitim sisteminin ve materyallerinin de bu süreçle ilişkili olarak ele alınması gerekiyor.

Bu çerçevede bu mini sempozyumda şu soruları tartışmaya açmayı düşünüyoruz: Geçmişle yüzleşme konusu farklı disiplinlerin perspektifinden nasıl ele alınabilir? Eğitim, halihazırda nasıl bir kolektif hafıza inşa ediyor? Eğitim, geçmişle yüzleşme sürecinde nasıl bir alan açabilir? Eğitim ve eğitimciler birlikte yaşama idealine ne tür araçlarla katkıda bulunabilir? Bu çerçevede ne tür materyaller, ders kitapları ve öğretmen kılavuzları geliştirmek gerekir?

Geçmişle yüzleşme çok geniş bir kavram. Biz, sempozyum öncesi gerçekleşecek atölye çalışmasında ve sempozyum sunuşlarında bu kavramı, Türkiye'deki zorla kaybetme vakaları ve Kıbrıs örneğindeki öğretmen kılavuzu temelinde ele almayı düşünüyoruz. Buradan yola çıkarak Türkiye'deki mevcut durumu eğitimle ilişkili olarak tartışmayı amaçlıyoruz.

Sizlerin de katılımını ve katkılarınızı bekliyoruz.